



علم چیست؟

کارت ۱
درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- در علوم تجربی، چگونه نمادهایی هم‌چون واژگان، با قضایا مطابقت داده می‌شود؟
- ۲- نماد چیست؟ مثال بزنید.
- ۳- واژه گزاره به چه چیزی اشاره دارد و چند نمونه از گزاره‌هایی که اهمیت زیادی دارند، را نام ببرید.
- ۴- فرضیه چیست؟
- ۵- رابطه بین فرضیه و مسئله چگونه است؟ توضیح دهید.
- ۶- فرضیه، در صورت تأیید، به چه چیزی تبدیل می‌شود؟
- ۷- نظریه چیست؟
- ۸- سلسله مراتب گزاره‌های علمی را بنویسید.



علم چیست؟

کارت ۱
درس ۱

پاسخ‌ها:

- ۱- با کمک مشاهده و سایر روش‌های، نمادهایی هم‌چون واژگان و اعداد، با قضایا (فرضیه، نظریه و ...) مطابقت داده می‌شود.
- ۲- نماد، هر چیزی است که جایگزین چیز دیگری می‌شود؛ مثلاً مفهوم «کتاب» یک نماد است.
- ۳- گزاره به یک بیان علمی اشاره دارد. مسئله، فرضیه و نظریه.
- ۴- جمله‌ای خبری است که به صورت خردمندانه‌ای در پاسخ به سؤال مطرح می‌شود.
- ۵- رابطه بین فرضیه و مسئله، رابطه‌ای دو سویه است، فرضیه می‌تواند از یک سو در پاسخ به سؤال بیاید و از سوی دیگر نتایج بررسی آن ممکن است پرسش‌هایی را به دنبال داشته باشد.
- ۶- قانون یا اصل.
- ۷- مجموعه‌ای از قوانین علمی، نظریه را شکل می‌دهند.
- ۸- مسئله ← فرضیه ← اصول یا قوانین ← نظریه



علم چیست؟

کارت ۲
درس ۱

پرسش‌ها:

- ۹- گذشت زمان بر حافظه چه تأثیری دارد؟
- ۱۰- مطلب «گذشت زمان باعث تضعیف حافظه می‌شود» چه نام دارد؟
- ۱۱- آیا احتمال تأیید شدن فرضیه‌ها بیشتر است یا تأیید نشدن آن‌ها؟
- ۱۲- نظریه‌های علوم تجربی را بر چه اساسی می‌سنجند؟
- ۱۳- نظریه‌ها دارای چند سطح هستند؟ نام ببرید.
- ۱۴- منظور از سطح صوری یک نظریه چیست؟
- ۱۵- منظور از سطح تجربی یک نظریه چیست؟
- ۱۶- ساختار برخی از نظریه‌ها در زمان ارائه، قابل بررسی نیست.



علم چیست؟

کارت ۲

درس ۱

پاسخ‌ها:

۹- گذشت زمان و استفاده نکردن از مطالبی که وارد حافظه شده است، دوام آن‌ها را کم‌رنگ می‌کند و باعث تضعیف حافظه می‌شود.

۱۰- فرضیه

۱۱- احتمال تأیید شدن فرضیه‌ها بیشتر است.

۱۲- براساس سودمندی و کاربردپذیری آن‌ها

۱۳- دو سطح، صوری و تجربی

۱۴- منظور از سطح صوری یک نظریه، ساختار ظاهری و نحوه نگارش آن است.

۱۵- منظور از سطح تجربی یک نظریه، تجربه‌پذیری و پژوهش‌پذیری آن است.

۱۶- صوری - تجربی



هدف علم روان‌شناسی

کارت ۳

درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- هدف علم روان‌شناسی چیست؟
- ۲- منظور از توصیف در هدف علم روان‌شناسی چیست؟
- ۳- واژه «تبیین» به چه چیزی اشاره دارد و واژه «توصیف» مربوط به چیست؟
- ۴- موفقیت در رسیدن به «پیش‌بینی و کنترل» پدیده‌های روان‌شناسی به چه عاملی بستگی دارد؟
- ۵- چرا روان‌شناسی در مقایسه با سایر علوم تجربی، در توصیف و تبیین پدیده‌ها با دشواری زیاد روبه‌روست؟
- ۶- هدف نهایی همه علوم تجربی چیست؟
- ۷- در چه صورتی پیش‌بینی و کنترل موضوعی آسان‌تر است؟



هدف علم روان‌شناسی

کارت ۳

درس ۱

پاسخ‌ها:

- ۱- هدف علم روان‌شناسی توصیف، تبیین، پیش‌بینی و کنترل موضوع پژوهش است.
- ۲- بیان دقیق و روشن مفهوم مورد نظر
- ۳- واژه «تبیین»، به بیان چرایی آن پدیده اشاره دارد، در حالی که واژه «توصیف» به چستی مربوط می‌شود.
- ۴- به چگونگی توصیف و تبیین پدیده مورد مطالعه بستگی دارد.
- ۵- زیرا پدیده‌های روان‌شناختی تحت تأثیر علت‌های زیادی هستند.
- ۶- پیش‌بینی و کنترل
- ۷- پیش‌بینی و کنترل موضوعی که توصیف و تبیین روشن‌تری داشته باشد، آسان‌تر است.



منابع کسب شناخت

کارت ۴

درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- چهار منبع کسب شناخت را نام ببرید.
- ۲- منظور از صاحب‌نظران چه کسانی است؟
- ۳- اندیشمندان اسلامی برای کسب شناخت به چه چیزی مراجعه می‌کنند؟
- ۴- کدام روش در منابع کسب شناخت، مبتنی بر درک درونی است؟
- ۵- روش‌هایی که عرفاً برای کسب شناخت دارند، در مقوله کدام منابع کسب شناخت قرار دارد؟
- ۶- مهم‌ترین ویژگی شیوه‌های مبتنی بر سیر و سلوک و روش‌های شهودی چیست؟
- ۷- شیوه خردگرایانه در منابع کسب شناخت چگونه است؟
- ۸- فیلسوفان از کدام روش برای کسب شناخت بهره می‌گیرند؟



منابع کسب شناخت

کارت ۴

درس ۱

پاسخ‌ها:

- ۱- ۱) استناد به نظر صاحب‌نظران و مقام صلاحیت‌دار
- ۲) شیوه‌های مبتنی بر سیر و سلوک و روش‌های شهودی (۳) شیوه خردگرایانه (۴) روش علمی
- ۲- منظور افراد متخصص و با تجربه است.
- ۳- آیات الهی و سیره نبوی و تعالیم بزرگان دین
- ۴- شیوه‌های مبتنی بر سیر و سلوک و روش‌های شهودی
- ۵- روش‌های شهودی
- ۶- شخصی و غیرقابل تعمیم بودن آن روش‌ها.
- ۷- در این شیوه با کمک فلسفه و روش‌های مبتنی بر منطق، به حقیقت چیزی پی می‌برند.
- ۸- شیوه خردگرایانه.



روش علمی و تعریف آن

کارت ۵

درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- در روش علمی از استفاده می‌شود و روش‌های علمی هستند.
- ۲- کاربردی‌ترین تعریف روش علمی چیست؟
- ۳- واژه «فرایند»، در تعریف روش علمی چه معنایی دارد؟
- ۴- واژه مهم «نظام‌دار بودن»، در تعریف روش علمی، چه مفهومی دارد؟
- ۵- مهم‌ترین تفاوت دانشمند با فرد عادی در چیست؟
- ۶- برخورد دانشمند با «موقعیت نامعین» چگونه است؟



روش علمی و تعریف آن

کارت ۵
درس ۱

پاسخ‌ها:

- ۱- روش‌های تجربی - عینی و قابل تکرار
- ۲- فرایند جستجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت نامعین.
- ۳- وقتی از مبدأ به سوی مقصد در حال حرکت هستیم، جریان رسیدن به هدف را «فرایند» گویند.
- ۴- روش علمی تابع قواعد مشخصی است که به صورت منظم طی می‌شود.
- ۵- در این است که، هر چند هر دو با مسئله مواجه می‌شوند، اما مواجهه دانشمند، بر خلاف فرد عادی، منظم و قاعده‌مند است.
- ۶- دانشمند با طرح مسئله، موقعیت ناشناخته را خلق می‌کند و به واسطه روش علمی، موقعیت ناشناخته روشن می‌شود.



ویژگی‌های روش علمی

کارت ۶
درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- ویژگی‌های روش علمی را نام ببرید.
- ۲- منظور از تعریف عملیاتی چیست؟
- ۳- چه عاملی باعث تسهیل اندازه‌گیری متغیر می‌شود؟
- ۴- در چه صورتی اندازه‌گیری دقیق‌تر صورت می‌گیرد؟
- ۵- یافته‌های به‌دست آمده از روش علمی، چه ویژگی‌هایی دارند؟
- ۶- چرا استفاده از روش علمی تاکنون نتوانسته است به همه پرسش‌های بشر امروز پاسخ دهد؟



ویژگی‌های روش علمی

کارت ۶
درس ۱

پاسخها:

۱- ۱) تعریف عملیاتی (۲) تکرارپذیری

۲- این است که در روش علمی متغیر موردنظر باید به صورت عینی و دقیق تعریف شود؛ به گونه‌ای که همه افراد با مطالعه تعریف متغیر موردنظر، به برداشت یکسان و یا تقریباً یکسانی برسند.

۳- تعریف عملیاتی

۴- هر چه متغیر دقیق‌تر تعریف شود.

۵- خصوصی و شخصی نیست، بلکه هر فردی، در صورت رعایت ضوابط علمی، می‌تواند یافته‌های دیگران را تکرار کند.

۶- به دلیل رعایت مسائل اخلاقی و نیز پیچیدگی

پژوهش‌های مربوط به انسان، روش علمی همواره با محدودیت‌هایی مواجه است.



تعریف روان‌شناسی

کارت ۷

درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- دلیل اصلی وجود تعاریف مختلف در روان‌شناسی چیست؟
- ۲- برخی، روان‌شناسی را علم و می‌دانند.
- ۳- در آغاز قرن بیستم اکثر روان‌شناسان، روان‌شناسی را چگونه تعریف می‌کردند؟
- ۴- جامع‌ترین تعریف روان‌شناسی چیست؟
- ۵- مطالعه رفتار، محدود به نیست، بلکه را شامل می‌شود.
- ۶- رفتار چیست؟ دو نمونه ذکر کنید.
- ۷- چرا واژه «فرایندهای ذهنی» در تعریف روان‌شناسی لحاظ گردید؟
- ۸- امروزه واژه «فرایندهای ذهنی» با چه واژه‌ای تعبیر می‌شود؟



تعریف روان‌شناسی

کارت ۷
درس ۱

پاسخها:

- ۱- دلیل اصلی وجود تعاریف مختلف در روان‌شناسی، گذر زمان و پیشرفت دانش از یک سو و زاویه نگاه دانشمند از سویی دیگر است.
- ۲- علم مطالعه رفتار و تجارب انسانی
- ۳- مطالعه زندگی روانی، ذهن و هوشیاری می‌دانستند.
- ۴- علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی (شناخت).
- ۵- انسان - همه موجودات زنده
- ۶- هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار - مثال: حرکت جمعی پرندگان، راه رفتن انسان‌ها
- ۷- به دلیل عدم مشاهده مستقیم بسیاری از رفتارها و تأکید بر کنش‌های انسانی
- ۸- شناخت



شناخت چیست؟

کارت ۸

درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- احساس و توجه چه معنایی دارند؟
- ۲- ادراک به چه فرایندی گفته می‌شود؟
- ۳- حافظه چیست؟
- ۴- تفکر را تعریف کنید.
- ۵- تفکر شامل چه مواردی است؟
- ۶- سلسله مراتب شناخت را رسم کنید.
- ۷- با توجه به نمودار سلسله مراتب شناخت، چه قسمت‌هایی «شناخت» نامیده می‌شود؟



کارت ۸

درس ۱

شناخت چیست؟

پاسخ‌ها:

۱- محیط ما لبریز از محرک‌های مختلف است. این محرک‌ها گیرنده‌های حسی همچون گوش و چشم را تحریک می‌کنند که به نتیجه آن احساس می‌گویند. به کمک توجه، یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم.

۲- به فرایند تفسیر محرک‌های انتخابی، ادراک گفته می‌شود.

۳- محفظه‌ای که تفسیرهای خود را در آن نگهداری می‌کنیم.

۴- فرایند بازنمایی اطلاعات موجود در حافظه.

۵- استدلال، قضاوت، حل مسئله و تصمیم‌گیری.

۶- تحریک گیرنده‌ها ← احساس ← توجه ← ادراک



۷- از توجه تا تصمیم‌گیری، «شناخت» نامیده می‌شود.



شناخت چیست؟

کارت ۹

درس ۱

پرسش‌ها:

- ۸- متخصصان به چه فرایندهایی «شناخت پایه» می‌گویند؟
- ۹- شناخت عالی چه چیزهایی را در بر می‌گیرد؟
- ۱۰- در چه صورتی عمل پردازش، پیچیده‌تر می‌شود؟
- ۱۱- پردازش به چه معناست؟
- ۱۲- انواع پردازش را نام ببرید.
- ۱۳- پردازش ادراکی را تعریف کنید.
- ۱۴- پردازش مفهومی چیست؟
- ۱۵- حل مسئله و تصمیم‌گیری مربوط به کدام مرتبه شناخت است و کدام نوع حل مسئله و تصمیم‌گیری، کارآمدتر از دیگری است؟



کارت ۹

درس ۱

شناخت چیست؟

پاسخ‌ها:

۸- متخصصان به فرایندهایی هم‌چون توجه، ادراک و حافظه «شناخت پایه» می‌گویند.

۹- انواع تفکر

۱۰- هر چه از شناخت پایه به سوی شناخت عالی پیش می‌رویم، عمل پردازش پیچیده‌تر می‌شود.

۱۱- به معنای دریافت و فهم بیشتر است.

۱۲- (۱) پردازش ادراکی (۲) پردازش مفهومی

۱۳- برخی از پردازشگران، صرفاً بر ویژگی‌های حسی، همانند اندازه و شکل ظاهری محرک، تکیه دارند؛ نوع پردازش در چنین حالتی، پردازش ادراکی است.

۱۴- برخی سعی می‌کنند به ویژگی‌های مشترک محرک‌های مختلف دسترسی داشته باشند؛ یا به عبارت دیگر به مفهوم برسند. این افراد دارای پردازش مفهومی هستند.

۱۵- عالی‌ترین مرتبه شناخت - تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش مفهومی.



روان‌شناسی نزد پیشینیان

کارت ۱۰

درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- اولین آزمایشگاه روان‌شناسی در چه سالی و توسط چه کسی و در کجا تأسیس گردید؟
- ۲- محققان چه سالی را مبدأ شکل‌گیری روان‌شناسی علمی می‌دانند؟
- ۳- جاحظ از پیشگامان چه روشی است و از نظر وی، ابزارهای شناخت انسان چیست؟
- ۴- ابن‌سحنون در چه زمینه‌هایی مطالب ارزنده‌ای دارد؟
- ۵- کندی به عنوان اولین فیلسوف در اسلام به چه روشی پرداخته است؟
- ۶- از نظر فارابی برای رسیدن به سعادت باید چه کرد و شکوفایی فطرت‌ها از چه طریقی امکان‌پذیر است؟
- ۷- ابن‌سینا بر چه مسئله‌ای تأکید دارد و شناخت راستین از دیدگاه او چه شناختی است؟
- ۸- چند مورد از اصول و روش‌های تربیتی ابن‌سینا را نام ببرید.



روان‌شناسی نزد پیشینیان

کارت ۱۰

درس ۱

پاسخ‌ها:

- ۱- در سال ۱۸۷۹ توسط ویلهلم وونت آلمانی در شهر لایپزیک آلمان.
- ۲- سال ۱۸۷۹ میلادی
- ۳- روش علمی - تجربی، ابزارهای شناخت انسان از نظر وی: حس، عقل و الهام
- ۴- درباره هدف‌های آموزشی و وظایف معلم و آموزش.
- ۵- به شرح و توصیف «نفس» و اقسام آن به شیوه ارسطو پرداخته است.
- ۶- باید بعد مثبت در انسان تقویت شود - آموزش.
- ۷- بر اهمیت ادراک حسی در جریان شناخت تأکید دارد، شناخت راستین را شناخت عقلی می‌داند.
- ۸- خودشناسی و تربیت نفس، تفاوت‌های فردی، شناخت استعدادها، در نظر گرفتن مراحل رشد، آموزش گروهی و تشویق.